Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 246. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го ГРУДНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 22, 1955. No. 246. VOL. LXII.

БІЛЬШІСТЬ ОБОРОННОГО БЮДЖЕТУ ПРИЗНАЧЕНА НА ПРОДУКЦІЮ МОДЕРНОЇ ЗБРОЇ

ВИЛСОН ПРОЄКТУЄ ОБОРОННИЙ БЮДЖЕТ В СУМІ 35.5 БІЛЬЙОНА; НА КЕРОВАНІ СТРІЛЬНА ПРИЗНАЧЕНО БІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ

Вашингтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон заявив на пресовій конференції в Пентагоні, що він запроєктує оборонний бюджет на найближчий фінансовий рік, який починається 1 липня 1956 року, в сумі 35,500,000,000 долярів. З того на самі тільки керовані стрільна найновішої системи призначено суму одного більйона долярів. В цьому році на продукцію керованих стрілен призначено було 750,000,000 долярів. Крім того поважні суми призначено на перший атомовий корабель, на „роботи літаки", атомові літаки та на найновішої системи літаки. На думку Вилсона, можна буде збудувати міжконтинентальні керовані стрільна, які зможуть стріляти атомовою бомбою, впродовж найближчих п'ятьох років. Вилсон заявив, що він тільки в загальному говорить про видатки на оборонний бюджет, бо про подробиці рішатиме сам президент Айзенгавер. Згідно з заявою Вилсона зменшується видатки на звичайну конвенціональну стандартну зброю, бо ЗДА мають на своїх складах стільки амуніції, скільки її було зужито в Европі під час другої світової війни. Секретар оборони підкреслив в своїй конференції з журналістами такі пункти в запропонованому оборонному бюджеті. 1. Поважна частина збільшеного оборонного бюджету в сумі одного більйона долярів піде на збільшення робітничих платень і на подорожчання сирівців. 2. Департамент оборони мав би мати право заключувати контракти, які триватимуть не тільки один фіскальний рік, щоб можна було випродукувати зброю, до якої треба довшого часу. 3. Уряд проситиме Конгрес призначити 200,000,000 долярів на допомогу хворим воякам та їхнім родинам. 4. Більші суми призначені на модерну зброю, а зменшуться видатки на дотеперішню стандартну конвенційну зброю. 5. Вилсон не хотів говорити про те, яку ролю відограватимуть окремі роди зброї, бо про це можна буде говорити аж тоді, коли нова зброя буде готова і випробована. Деякі роди нової зброї находяться ще тільки в проєктах, і в бюджеті призначені суми на те, щоб продовжувати досліди в цій ділянці. 6. Дотеперішні керовані стрільна можуть стріляти на віддаль 1,500 миль, а проєктується збудувати такі ракети, які могли б долітати до інших континентів. 7. Вилсон заявив, що розбудова модерної зброї відбувається внаслідок технологічного поступу, а не тому, що Совєти мають вже таку зброю. Вилсон сказав, що буде просити Конґрес, щоб число збройних сил ЗДА було „пливке", а не, як це було досі, тривке. Уряд проситиме Конґрес збільшити число збройних сил на 50,000 вояків, до 2,800,000, щоб на випадок потреби можна було покликати тих додаткових вояків до військової служби.

„Айзенгавер буде кандидувати, бо не залишить країни в потребі"

Вашингтон. — Провідник республіканців в Палаті Репрезентантів Джозеф В. Мартин заявив в радіовому інтерв'ю, що Айзенгавер таки „буде кандидувати, бо він не зможе залишити країну в потребі". Мартин заявив, що „Айзенгавер є вихованком Військової Академії в Вест Пойнті, де навчають своїх студентів служити своїй країні, коли вона цього потребує, а на мою думку, ми тепер перебуваємо в напруженій і серйозній ситуації. Думаю, що країна звернеться з просьбою до Айзенгавера, і вірю, що він відгукнеться на неї і буде перевибраний на президента". Мартин переконаний в тому, що лікарі ствердять в половині лютого, що стан здоров'я Айзенгавера дозволятиме на його поновну кандидатуру. Свою заявою Мартин різниться з провідником республіканців у Сенаті сенатором Вільямом Ф. Новлендом, який домагається, щоб Айзенгавер вже в січні виявив свою думку про кандидатуру, щоб на випадок його відмови інші республіканські кандидати могли взяти участь в стейтових правиборах. (Сам Новленд буде кандидувати, якщо Айзенгавер відмовиться від поновної кандидатури). В демократичному місячнику „Демократік Дайджест" (за січень 1956 р.) надрукована стаття, в якій пишеться про те, що єдність Республіканської Партії знову зарисувалася під час недуги Айзенгавера, бо підносить голову праве крило цієї партії, яке давніше очолював сенатор Роберт Тефт, а тепер ним проводить каліфорнійський сенатор Новленд.

В АМЕРИЦІ

● **В Ню Йорку** за кілька місяців закінчить свою діяльність російське видавництво ім. Чехова, яке впродовж п'яти років видало 200 назв книжок в кількості 500,000 примірників. Ліквідація цього Видавництва спричинена тим, що фундація Форда, яка пожертвувала на нього 1,000,000 долярів, відмовилася його надалі підтримувати.

● **Поштовий уряд** обраховує, що в останній чверті цього року буде вислано більше як 17,000,000,000 посилок. Це — на один більйон більше як за той самий час в минулому році.

● **В Бостоні** у віці 62-ох років померла Дороті Бенджемін, дружина славного в цілому світі тенора Енріко Карузо, який помер ще 1921 року. Вона одружилася з ним у 1918 році, залюбившися в ньому з першого погляду. Після його смерти вона ще два рази виходила заміж, але розводилася з своїми чоловіками. Пані Дороті Бенджемін-Карузо написала книжку про життя свого славного чоловіка.

● **Міжнародна Спілка** Робітників Жіночих Одягів подарувала на шпиталі, торговельні школи і стадіон в Ізраїлі 1,100,000 долярів. Ця спілка має 440,000 членів, а очолює її Дейвід Дюбінски.

● **Князь Монако Райнер III.**, що перебуває тепер в Ню Йорку, відвідав зоопарк на Бронксі і найбільше бавився в тому відділі, де були орангутани. Він обіцяв подарувати для акваріюма колекцію середземно-морських рибок.

● **Пані Мері Б. Дж. Лен** повідомила, що навесні 1956 року покине працю секретарки каледжу Гунтер в Ню Йорку. Вона закінчила цю школу 1906 року і впродовж 50-ох років працювала в ньому як секретарка президента каледжу.

● **Деякі індійські імігранти** заявили, що хочуть вертатися до комуністичного Китаю. Індійська амбасада, в порозумінні з державним департаментом, не буде робити перешкод в їх повороті до Китаю.

● **До ЗДА** прибула голляндська родина Де Райтер, яку спровадила до цієї країни пані Френклин Д. Рузвелт. Пані Де Райтер не могла знайти спонсора і звернулася по допомогу до пані Ф. Д. Рузвелт. Ця родина має четверо дітей у віці від 2-ох до 12-ох років.

● **На Флориді** розбився бомбовик Б—47. Сім летунів згинуло. На іншому летовищі розбовся бомбовик Б—29. Згинули три летуни.

● **Цього року** в Ню Йорку в автомобільних катастрофах згинуло 615 осіб, а 43,897 було поранені. В останньому тижні згинуло п'ять осіб, а 831 було поранених.

Президент Айзенгавер вернувся до столиці святкувати Різдвяні Свята

Вашингтон. — Президент Айзенгавер вирішив вчасніше виїхати зі своєї фарми в Геттисбургу, Па. до Вашингтону, бо його дружина хоче дещо приготовити до Різдвяних Свят. Президент відлетів літаком, а його дружина виїхала автом. В Вашингтоні Президент відвідав свою невістку, дружину його сина майора Джана Айзенгавера, яка лежить в шпиталі від 11 грудня, сподіваючись ще однієї дитини. Секретар Білого Дому Джеймс С. Гагерті заявив, що невістка Президента почувається добре, а до шпиталю пішла вчасніше, бо почувалася перевтомлена працею. Президент святкуватиме Різдво по раз перший в Білому Домі, бо давніші свята Різдва він святкував в Оґесті, Джорджія. Після Різдва Айзенгавер має виїхати на південь, де зможе трохи фізично вправляти. В перших днях січня Айзенгавер прибуде до столиці, де почнеться нова сесія 84-го Конґресу, в якому він має виголошувати промови про свою програму.

Секретар фльоти проєктує будувати атомові кораблі

Токіо. — Секретар фльоти Чарлз Томас заявив на пресовій конференції, що на найближчій сесії Конґресу, проситиме про видатки на будову одного атомового корабля та ще кількох підводних атомових човнів. Секретар фльоти Томас переводить інспекцію американських баз фльоти і морської піхоти на Далекому Сході і сказав журналістам що ЗДА значно поступили в конструкції атомових літаків але не хотів виявити, коли ці літаки будуть готові. Згідно з проєктом Томаса перший атомовий надводний корабель не буде літаконосець, бо атомові літаконосці проєктують будувати дещо пізніше.

78-річний сенатор Джордж буде знову кандидувати

Віенна, Джорджія. — Голова Сенатської Комісії Закордонних Справ демокр. сенатор Волтер Ф. Джордж, заявив, що в найближчих виборах знову буде кандидувати. Сенатор Джордж 29 січня 1956 року матиме 78 років, але він заявив журналістам, що „почувається добре". В політичних колах гадають, що найближча виборча кампанія сенатора Джорджа буде найтяжча впродовж останніх 18-ти років, бо проти нього буде стояти бувший губернатор стейту Джорджія Герман Толмадж. Бувший губернатор хоче проголосити свою кандидатуру на весні 1956 року і відмовився скласти заяву про поновну кандидатуру сенатора Джорджа, але його син вже давніше висловлював надію, що Джордж не буде кандидувати з огляду на свій поважний вік.

Спілка Об'єднані Електричні, Радіові і Машинові Робітники контрольована і кермована Москвою

Вашингтон. — Департамент справедливости проголосив заяву в імені Внутрішнього Департаменту Безпеки, в якій генеральний прокуратор Герберт Бравнел, мол., та заступник ген. прокуратора ген. Вільям Ф. Томпкінс домагаються визнання американської Спілки Об'єднані Електричні, Радіові і Машинові Робітники підривною організацією, керованою і контрольованою комуністами і в дальшому Москвою. Цю спілку Конґрес Індустрійних Організацій виключив був у 1949 році із свого членства, як контрольовану комуністами. Вона нараховувала тоді коло 600,000 робітників, але хоч число її членів зменшилося, вона й досі веде прокомуністичну роботу. Так, наприклад, засуджувала вона американську оборону Південної Кореї як агресію, обвинувачувала американський уряд в холодній війні у В'єтнамі, називала американських державних діячів „паліями війни" і ставала в обороні совєтських шпигунів таких, як засуджені на смерть Розенберґи. Якщо Контрольна Рада в справах підривної діяльности, до якої звернене домагання департаменту юстиції, визнає згадану спілку підривною організацією, опанованою комуністами, то її провід втратить право репрезентувати об'єднаних в спілці робітників і 20 процентів членства матимуть право домагатися нового вибору нового правління спілки.

ЗВІЛЬНИЛИ З В'ЯЗНИЦІ ХВОРИХ І БЕЗПОМІЧНИХ

Китайські комуністи звільнили по чотирьох роках ув'язнення американських місіонарів д-ра Бредшо і його дружину. Їх доставлено до кордону між Китаєм і Гонг Конгом виснажених і хворих і при переході кордону їх мусіли підтримувати урядовці Червоного Хреста.

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ЗАКІНЧИЛИ СВОЮ ДЕСЯТУ СЕСІЮ

УСМІХИ ПІСЛЯ БЕЗКОНЕЧНИХ ВЕТО

Криза в Раді Безпеки ОН, яка виникла у зв'язку з неможливістю дійти до порозуміння в справі вибору нового члена Ради, скінчилася компромісом. Замість вибирати одного члена на два роки, вибрано двох, які будуть членами Ради Безпеки по одному рокові. На фото: Президент Генерального Зібрання ОН Хозе Маза (Чіле) стискає руку представника Югославії Лео Матеса (ліворуч) і представника Філіппін Карльоса Ромуля (праворуч).

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй закінчила у вівторок 20 грудня ц. р. свою десяту сесію. Наступна сесія має розпочатись 18 вересня 1956 року, але невідомо ще, чи вона відбудеться в Ню Йорку, чи в одній із західньо-европейських столиць, а то з уваги на американські вибори осінню наступного року. Останнім ділом Генеральної Асамблеї було компромісове полагодження справи 12го. чл Ради Безпеки, що його не можна було вибрати у 35 голосуваннях, бо ніколи ніхто з двох кандидатів — Юґославія і Філіппіни — не дістав приписаної більшости двох третіх голосів. У вівтірковому 36-ому голосуванні Юґославія, яку підтримувала Англія, европейські держави й комуністичний бльок, дістала врешті 43 голоси на 70 голосуючих і була вибрана, але сталося це після порозуміння, зробленого поза залею нарад ОН, що Юґославія, формально вибрана на 2 роки, зречеться після року та що її місце займуть знову на рік Філіппіни. Боротьба йшла за принцип, чи в Раді Безпеки мають бути репрезентовані европейські держави, які в даному випадку підтримали Юґославію, як найбільш „стравну" комуністичну державу для Заходу, — чи тихо-океанські й азійські держави, які погодились були на Філіппіни, підтримувані палко З'єдиненими Державами й південно-американськими державами.

Генеральна Асамблея закінчилась працальною промовою її президента, Хозе Мази, який, покликавшись на першу Генеральну Асамблею, що відкрилась була в Лондоні 10 січня 1946 року, славив діяльність ОН за цих 10 останніх років, але вказав на конечність проробити ще більшу роботу в наступній декаді. Як дві найважніші справи, що їх поладнала ця 10-та Генеральна Асамблея, Хозе Маза назвав рішення покликати до життя окрему організацію для застосування атомової енерґії в мирному житті та вибір нових 16 членів до ОН. Різні промовці підкреслювали різні моменти з останньої сесії. Американський амбасадор до ОН, Кебот Лодж, висловив знову переконання, що допущення в найближчому часі Японії до ОН є неминуче, та славив резолюцію, прийняту 10-ою сесією Генеральної Асамблеї про роззброєння з признанням першенства проєктові през. Айзенгавера про летунську контролю воєнно-продукційних закладів. Зате совєтський делеґат Кузнєцов скаржився, що в ділянці роззброєння нічого не зроблено, бо, мовляв, згадана резолюція ОН, замість заборонити вживання атомової зброї, займалась контролею зброєння, а не самим роззброєнням. Він висловив теж „жаль", що ця Генеральна Асамблея не допустила до ОН Комуністичного Китаю та Зовнішньої Монголії. Голос забирали теж деякі представники новообраних членів Об'єднаних Націй. Делеґати Англії і Франції ґратулювали президентові Асамблеї, чілійському дипломатові Хозе Мазі за його зручність у веденні цієї сесії Ген. Асамблеї.

ДОЛЛЕС СУМНІВАЄТЬСЯ У ЩИРІСТЬ СОВЄТСЬКОЇ ДОПОМОГИ СХІДНІМ КРАЇНАМ

ПІДКРЕСЛЮЄ, ЩО СССР ДОСІ ТІЛЬКИ „ВИСМОКТУВАВ" ЧУЖІ КРАЇНИ ТА ЩО САМО СОВЄТСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ НЕ МАЄ НАЙПРИМІТИВНІШИХ РЕЧЕЙ

Вашингтон. — З'єдинені Держави не претендували ніколи на монополь у несенні допомоги менше розвиненим країнам. Вони видали вже на цю ціль величезні суми й ніодна країна, які користали з американської фінансової і технічної допомоги, не втратила в найменшій мірі своєї волі і політичної незалежности. Якщо по цій самій лінії були б ішли, Совєти, то можна б було привітати це. Однак треба грубо сумніватися в щирість теперішніх совєтських оферт щодо фінансової й технічної допомоги, що їх Совєти роблять різним східнім країнам, бо Совєти мають „довгий рекорд у висмоктуванні чужих країн." Східньо-европейські країни, які втішались колись високим життьовим стандартом, впали жертвою совєтської експлуатації, так, що їх теперішній господарський стан спожаління гідний. Сам Совєтський Союз також не має господарських запасів, що їх міг би постачати іншим країнам. Населення Совєтського Союзу не має найконечніших річей в західньому розумінні життьового стандарту. Тому пропонована Совєтам поміч менше розвиненим країнам на Сході викликує підозріння, що вона має стати Троянським конем для комуністичної політичної пенетрації. Але керівники даних держав, що дістали такі пропозиції, свідомі того, бо вони мають поважний політичний досвід і успіхи з часів боротьби за незалежність своїх країн.—Такий був зміст приготованої і відчитаної заяви на останній пресовій конференції, яку державний секретар Доллес відбув у Вашингтоні у вівторок 20 грудня ц. р. На вступі тієї конференції він подякував журналістам за доброзичливу співпрацю та ствердив, що установа таких пресових конференцій виправдалась.

З інших заторкнених на тій конференції питань, порушено справу Берліну й небезпеку його нової бльокади. — Доллес висловив погляд, що Совєти не відмовляться виконати свої зовсім ясні зобов'язання, прийняті у відношенні до комунікації в Берліні. Щодо ізраїльсько - арабського конфлікту, то Доллес не бачить познак, щоб бути дуже оптимістичним. Єдину потіху він вбачає в тому, що обидві в цьому безпосередньо заінтересовані сторони все ще студіюють конкретні пропозиції замирення, яку він, Доллес, зробив у своїй промові ще з 26 серпня ц. р. Доллес відмовився сказати щось ближче про депешу през. Айзенгавера до короля Афґаністану. — Зрештою, більша частина тієї пресової конференції була присвячена подробицям у справі збільшення фінансової допомоги закордонові та, у зв'язку з цим, вимогою уряду щодо асиґнування Конґресом збільшених грошових сум.

УКРАЇНСЬКИЙ УСПІХ В СТОКГОЛЬМІ

Стокгольм, Швеція. — (В. С.). — В „Червоному сальоні" готелю Мальмен, в Стокгольмі, відбулась 15 грудня 1955 р. українська пресова конференція, що мала на меті поінформувати шведську і чужинецьку пресу, акредитовану в столиці Швеції, про совєтські спроби шантажу на боннський уряд, в напрямі вимушення на ньому видачі перебуваючих в Німецькій Федеративній Республіці еміґрантів. Конференцію, що втішалася доброю фреквенцією шведської преси і представників міжнародніх пресових аґентств, відкрив керманич Українського Бюра в Стокгольмі д-р Богдан Кентржинський. Він сказав, що сам не раз виступає на цьому форумі як представник УНРади, а тепер йому з приємністю приходиться, чи не вперше на цьому терені, представити шведській і чужинецькій пресі представника другого українського політичного середовища, д-ра Любомира О. Ортинського, що є уповноваженим Генерального Секретаріяту за кордонних справ УГВР. І хоч УНРада й УГВР мають розбіжні погляди на ряд питань внутрішньої політики чи тактики ведення боротьби за українське визволення, все ж, коли йде про загальноукраїнські справи, зокрема на зовнішньому відтинку, обидві інституції часто проводять спільні акції по засаді, що справжня українська зовнішня політика може бути тільки одна. Вже само вступне слово д-ра Кентржинського викликало серед присутніх помітне признання, яке по конференції знайшло свій вислів в ґратуляціях обидвом українським діячам, що їх складали чужинці, зокрема естонці, поляки й французи. Д-р Л. О. Ортинський з'ясував становище Генерального Секретаріяту за кордонних справ УГВР до проблеми політичної еміґрації, засуджуючи большевицькі спроби шантажу, як намагання привести до торгівлі живим товаром". Проти таких брутальних пропозицій, які

(Закінчення на стор. 3-ій)

З консуляту З'єдинених Держав в Йорданії здерли прапор

Аман. — У вівторок 20-го грудня повторились знову бурхливі вуличні демонстрації, що їх цим разом перевела юрба, яка верталась з похорону вбитих поліцією під час суботнішних демонстрацій. — Гурт демонстрантів відірвався від цілої маси та вдерся з бічної вулиці на подвір'я американського консуляту й здер з балькону будинку американський прапор. Поліція почала стріляти в повітря і тоді демонстранти втекли й розпорошились. Демонстранти ходили від консуляту до консуляту й домагалися зниження прапорів до половини щогли на знак жалоби. Французький консуль, що був поранений демонстрантами кілька днів тому, відігнав тепер юрбу з-під французького консуляту, почавши стріляти в повітря з скорострілa.. Король Гуссейн призначив Ібрагіма Гашіма новим прем'єром, якого завданням є перевести нові парляментські вибори. — Димісіонований прем'єр Магалі оскаржив однаково комуністів, як аґентів із Савді Арабії, що це вони затіяли ті заворушення, покориставшись демагогічними гаслами проти жидів і всіх чужинців Закордонні обсерватори вважають, що англійці недоцінили впливів Єгипту і Савді Арабії в Йордан і зробили помилку, виславши туди шефа імперіяльного штабу генерала Темплара, який обіцяв Йорданії поважні достави зброї за ціну її приступлення до Баґдадського пакту. Внаслідку — приступлення Йорданії до того пакту знову відкладене на пізніше, коли настане спокій і вдасться спаралізувати дальшу акцію Єгипту.

В СВІТІ

● **В комуністичному Китаї** виарештували впродовж 1955 року коло 300,000 інтелектуалів, оскаржуючи їх у різних злочинах проти комуністичної ідеології. Сам комуно-китайський „міністер справедливости" признав, що виарештувано на місяць пересічно по 20,000 інтелігентів та інтелектуалів за „ідеологічні провини".

● **Індія** раптом пригадала собі, що Зовнішня Монголія — це „дійсно незалежна" держава, і заявила, що встановить з нею дипломатичні взаємини. Прем'єр Неру висловив „надію", що в найближчому році і Зовнішня Монголія і Японія будуть прийняті до Об'єднаних Націй, себто підтримав шантаж, застосований в цій справі Москвою.

● **В Єрусалимі**, у його арабській частині, жертвою вуличної бурхливої демонстрації йорданських арабів малощо не впав голова Перемирної Комісії Об'єднаних Націй, канадійський генерал Бирнс. Його авто, яке мало прапорець ОН, оточили демонстранти. Коли він помалу почав їхати далі, авто обкидали грудками болота. Демонстрація зверталась проти всіх чужинців.

● **В Ливані**, наслідком зливних дощів, від останньої неділі шаліє повінь. Коло 160 осіб втратили життя. Доля 200 людей невідома. Також у Португалії наслідком безперервних дощів повінь наробила великої шкоди.

● **Цейльон** має клопіт із своїм членством в Об'єднаних Націях. Коли його ще там не було, ОН прийняли були постанову про заборону вивозу до комуністичних держав стратегічних матеріялів, до яких належить також ґума. Цейльон не почував себе зобов'язаним виконувати ту постанову і вивозив до комуністичного Китаю річно по 50,000 тонн ґуми в обмін за 270,000 тонн рижу. Коли б Цейльон тепер розв'язав цей торговельний договір з китайськими комуністами, він наразився б на господарську і політичну кризу. А бути членом ОН і виразно ламати їх постанову — теж неможливо.

● **В усій Італії** унерухомлено телевізійні стації наслідком страйку техніків, які домагаються підвищення платні і зменшення годин праці.

● **Д-р Герберт Іватт**, лідер соціялістичної опозиції в австралійському парляменті здобув свій давній мандат у парляментських виборах в столиці Австралії Мелбурні більшістю ледве 226 голосів при понад 42,000 відданих голосів. У попередніх виборах він виграв проти того самого свого противника більшістю понад 4,000 голосів.

● **В столиці Кипру, Нікозії**, грецькі терористи кинули крізь вікно у нічний клюб, удекорований по - різдвяному, три ручні гранати. Від вибуху гранат поранені двоє американців, чоловік і жінка, що працюють в американському консуляті.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОПОМОГА ЗАКОРДОНОВІ

Минулої неділі президент Айзенгавер засвітив з Геттисбургу вісім тисяч електричних лямпочок на величезній „національній ялинці" біля Білого Дому в столиці, започаткувавши цим формально такий замітний і такий своєрідний в Америці „дух Різдва". Засвічуючи ялинку, Президент твердив, що цьогорічне Різдво своїм підложжям, надіями та перспективами заповідається веселіше, ніж будь-яке інше в останніх роках. Це міг бути випадок, що саме в „дусі Різдва" виникла справа фондів на допомогу для закордонних країн. Це ж бо й є характеристикою американського „духа Різдва" давати, дарувати ,допомагати, робити приємність ближньому.

Американський нарід у різдвяному сезоні видає величезні більйони долярів на закупи подарунків. „Шаппінг" — купувати, це головне гасло в передріздвяному часі. Всі крамниці відкриті до пізньої ночі і в усіх них роїться від людей, що купують і купують, переважно на те, щоб куплене подарувати комусь з рідних, приятелів чи близьких.

Справа допомоги закордонові з урядових фондів іде по тій самій лінії і в тому самому дусі. Америка допомагає менш заможним, менш щасливим і менш розвиненим країнам. Допомагає фінансово і технічно величезним коштом, що в минулому році добігали 5 більйонів долярів.

Тепер, у справі цієї допомоги трапилось непорозуміння. Федеральний уряд, приготовляючи атмосферу для відповідного закону, який признавав би урядові відповідну суму на фінансування допомоги закордонові, попередив, що кошти цієї допомоги в черговому році становитимуть приблизно стільки ж, що й в минулому році. Законодавці прийняли це повідомлення досить „зрівноважено", бо потреби на закордонну допомогу не зменшилися, а деякі „зовнішні обставини", зокрема совєтські обіцянки допомоги деяким арабським та азійським країнам, змушували б американську допомогу закордонові вдержати на відповідній висоті і в наступному році.

Тим часом або уряд не договорив, або законодавці не дочули, що в цих видатках буде „маленька" різниця. Справа в тому, що минулорічна допомога закордонним країнам становила 4,900,000,000 долярів, хоч бюджетова асигната на ті цілі виносила „тільки" 4,200,000,000 долярів. Різницю покрито із резерв, що їх мав уряд в своїм розпорядженні на ті цілі з попереднього бюджетового року чи років. Кажучи, що в наступному році допомога закордонові коштуватиме стільки, що й в біжучому, уряд розумів ту „круглу суму", яку на цю допомогу фактично видано, отже включно з додатком із попередніх фондів, а законодавці зрозуміли це „дослівно", себто таку саму суму, яку вони ухвалювали на цей рік. З цього й непорозуміння, що наробило багато галасу в столиці.

У зв'язку з цим непорозумінням розгорнулись публічні дебати про допомогу закордонові взагалі. Думки, як звичайно поділились. Одна частина суспільности, включно з деякими законодавцями, вважає, що Америка повинна не тільки продовжувати, але й збільшувати цю допомогу. Ця частина вважає, що саме ця допомога була важливою зброєю в „холодній війні", доказом чого може послужити хоч би остання совєтська акція, чи радше обіцянка совєтської акції по тій самій лінії.

Інші, натомість, уважають, що ті більйони долярів, що їх видає уряд із кишень своїх платників податку на допомогу закордонним країнам, далеко не мають такого ефекту і такого значення, як це здається. При цьому наводиться випадки, що деякі країни простягають одну руку по американську допомогу, а другою рукою вітають совєтських представників. Критики американської допомоги закордонові не беруть собі також занадто до серця останньої совєтської акції по тій самій лінії. Вони вважають, що ці совєтські обіцянки є пустими обіцянками, робленими на те, щоб ще більше „натягати" Америку на видатки та виснажувати її фінансово.

Очевидно, що одні й другі аргументи можуть мати свою рацію і свою переконливу силу, але вони не є занадто суттєві ,бо відносяться не до принципу американської допомоги закордонним країнам, а до її розмірів. Ніхто бо, навіть найбільші опоненти урядових проєктів і пропозицій, не заперечують і не виступають проти цієї допомоги, як такої. Дебати ведуться не над проблемою, чи давати, а лише над питанням — скільки давати.

До цих дебат варто було б додати ще одну проблему, а саме: як і кому давати. Ми бо вважаємо, що американська допомога мала б куди більший ефект і значення, якби відповідна її частина була використана на допомогу визвольним рухам українського та інших поневолених народів. Сьогодні Америка допомагає закордонним країнам у першу чергу на те, щоб охоронити їх від большевицької неволі. Але наскільки важливіше було б допомогти визволитись тим країнам, які в цій неволі перебувають.

ЗАЧІПКИ, ВІДПЛАТА І МАРИВО ВІЙНИ

Від останнього в цьому році засідання Ради Безпеки Об'єднаних Націй, присвяченого знову ізраїльсько - арабському спорові, віяло тією самою безнадійністю, якою відзначались всі попередні, що займались тією самою справою. Деякі з них в попередніх роках мали більш формальний характер, обмежуючись строго до розгляду того „інциденту", що викликав був скаргу до Ради Безпеки збоку то ізраїльського, то одної з арабських держав. Але були вже й такі народи Об'єднаних Націй, які підходили до цього затяжного спору з ширшого аспекту, вважаючи останній „інцидент" лише за один із симптомів нездорових відносин у тій частині Близького й Середнього Сходу, які будуть непокоїти світ доти, аж поки не прийде до визнання Ізраїлю його арабськими сусідами ,остаточного визначення кордонів, підписання мирового договору й встановлення нормальних дипломатичних і торговельних взаємин. Але власне цей „ідеал" все ще є тільки далеким ідеалом англо - американської дипломатії, яка всю свою увагу зосереджує тепер на цьому відтинку, здаючи собі справу, що в суті всі ці маленькі „інциденти" накопичили вже стільки запального матеріялу, що дуже легко може статися вибух. Остання заява прем'єра Єгипту не залишає ніякого сумніву: ще одна, мовляв, „агресія" збоку Ізраїлю, подібна, як їх було п'ять за останніх шість місяців, і Єгипет та Сирія відповідять Ізраїлеві війною, до якої, за всією імовірністю, долучаться шість інших держав Арабської Ліґи (Ірак, Йорданія, Савді Арабія, Ливан, Ємен і Лібія).

Цим разом Рада Безпеки і весь вільний світ стали перед іншою ,загрозливішою ситуацією з одної головної причини: з хвилиною, коли Совєти почали за одну десяту дійсної вартости товару масово постачати важку наземну зброю, літаки й підводні човни Єгиптові і Сирії, стало ясно, що вони штовхають арабський світ до війни проти Ізраїлю .Причина такої політики дуже ясна: нова війна між Ізраїлем і арабським світом поставила б у найнезручнішу ситуацію весь Захід, який проти волі арабських країн створив Ізраїль і тридержавною декларацією заґарантував його самостійність, але який не міг би виступити проти арабського світу, хоч би з тієї тільки причини, щоб не штовхнути його цілком в обійми Совєтського Союзу та міжнародного комунізму. Деякі члени Арабської Ліґи тісно пов'язані з Заходом (Ірак належить до бльоку держав т. зв. Баґдадського пакту, що так озлобив Москву ,а за останніми вістками і Йорданія мабуть приступить до цього бльоку після переведення там нових виборів до парляменту), проте солідарні з іншими арабськими державами у неґативному підході до Ізраїлю. Совєтська пенетрація на Близькому і Середньому Сході з виразною метою „перескочити" Дарданельську протоку й опанувати середньо - східні джерела нафти заалярмувала Захід і стала одною з предметів нарад 15-ох міністрів закордонних справ, членів Ради НАТО, наприкінці минулого тижня в Парижі. Приспішена фінансова допомога Єгиптові у спорудженні над Нілем найбільшої в світі греблі, яка збільшить засівну площу Єгипту на 25%, допомога, яка виразно виключає совєтську „співпрацю", — масова висилка американської пшениці до Єгипту, — натиск на Францію у приспішенні ліберальних реформ в її північно - африканській політиці та гарячкові заходи Англії, частинно за посередництвом Америки (лист Айзенгавера в цій справі до англійського прем'єра з відписом грецькому прем'єрові), щоб довести до порозуміння в справі Кипру, — це протидії Заходу у відповідь на совєтську дію на Середньому Сході.

Але найбільш успішним актом цієї західньої протидії було б власне довести до ізраїльсько - арабського замирення. Осягнути це надзвичайно трудно тому, що по обох сторонах є все ще забагато „сірих людей", задивлених власне у війну, що єдино розв'яже ґордійський вузол по лінії задушевних мрій кожної сторони. Совєтська пропозиція масового продажу зброї Єгиптові викликала захоплення в цілому арабському світі, тому, що він побачив у цьому запоруку осягнути перевагу над збройними силами Ізраїлю .Тоді — мріє арабський патріот — можна було б зреабілітувати свою воєнну поразку з рр. 1948/9 та зліквідувати ту державу, проголошену щойно 15 травня 1948 р., чи бодай примусити її прийняти назад 900,000 арабських втікачів, себто перетворити Ізраїль на слабенький жидівсько - арабський політичний утвір без ніякого міжнародного з н а ч е н н я. Правда, поважні єгипетські політики здають собі справу з того, що нова воєнна авантюра підрізала б і так кволу економіку Єгипту, широко відкрила б двері інфляції та зіштовхнула б нарід на ще нижчий життьовий рівень. Але настрої мас радикально-протиізраїльські. І тому в Ізраїлі є також дуже сильна течія, прихильники якої проповідають теорію, що чим швидше вибухне неминуча війна, тим більші шанси, що буде вона знову переможена. Цим „третім", що підливає оливи до вогню пристрастей є комуністи, які ловлять рибу лише у каламутній воді.

Такі збройні зорганізовані напади, як вчинений 11-го грудня ц. р. на позиції сирійської артилерії на горбах над Галилейським озером, під час якого згинуло коло 50 сирійців, тільки скріплюють бундючні настрої ізраїльської вулиці. Вона докраю схвильована аґітацією крайніх кіл, які твердять, що Захід, мовляв, „продає" Ізраїль за ціну здобуття арабського світу. Ізраїльський репрезентант в Раді Безпеки перелічував довгу серію „провокацій" збоку арабів. Це правда, що будинки жидівських поселенців вилітали в повітря, жидівські автобуси попадали в засідку, а їх пасажири гинули, жорстоко вбивані арабськими напасниками, це правда, що арабські терористи діяли глибоко на території Ізраїлю. Проте, Об'єднані Нації і взагалі кожна культурна держава принципово не можуть признати в політиці, як засобу, відплати, зорганізованих нападів частин реґулярної армії на чужу територію. І тому останній ізраїльський напад, власне в сполученні з усією дразливою ситуацією на Середньому Сході, що створилася наслідком совєтської політичної офенсиви, викликав на Заході сильне невдоволення й неприхильний для Ізраїлю настрій. Але ще одна паперова резолюція осуду і ще один мировий паперовий заклик не розв'язують проблеми, тим паче, що скляний палац ОН над Іст Ривер'ом так далеко віддалений від країн над Нілем і Йорданом. Тільки збірним зусиллям ЗДА, Англії і Франції можна буде завести там мир. Цікаво, чи це їм вдасться, чи знову переможуть там людські пристрасті — з користю для Совєтів.

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД ХОЧЕ БУТИ САМОСТОЯТЕЛЬНИЙ..."

ІНТЕРВЮ ПРЕДСТАВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ РЕДАКЦІЇ „РАДІО ВИЗВОЛЕННЯ" З НАЙНОВІШИМ ВТІКАЧЕМ З-ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

Нижче містимо без змін записане на „тайп-рекорді" інтерв'ю представника української редакції „Радіо Визволення" в Мюнхені з найновішим утікачем з-поза залізної заслони ,українцем п. Іваном Н. Це — молодий чоловік ,який закінчив ледве 4 кляси народної школи і сім років провів поза Україною, серед чужих людей ,лише час від часу навідуючись до рідного села. З його мови видно, що є він жертвою веденої большевиками русифікації. Пан Н., дармащо молоосвічений, пізнав істоту московсько-большевицького режиму і в своїх відповідях на питання кореспондента багато в чому розкриває прагнення поневоленого червоною Москвою українського народу.

— Добрий день, пане Іване!

— Добрий день, пане Василь.

— Дуже радий Вас бачити, щасливо добралися до нас сюди із того боку?

— Щасливо.

— Ну, слава Богу! То якщо дозволите, я хочу Вас дещо розпитати, бо нам тут дуже цікаво знати про те, що там робиться по той бік світу, як кажуть, по той бік залізної заслони. Ви перейшли на Захід сюди таки просто із України, чи з Німеччини, чи з Австрії?

— Я прийшов на Запад з Австрії.

— Гаразд. А перед тим, як були в Австрії, Ви жили на Україні чи десь інде?

— Я жив до 1949 года на Україні. А в 1952 году виїхав у Крим жить.

— Ага, жили в Криму? А скажіть, будь ласка ,яке було життя на Україні, як скінчилася війна? Чи було добре жити, чи погано ?

— На Україні після війни погано було жити всьому народу українському ,потому што много народ работал в колхозі од світання до пізньої ночі. А чоловік не знав, що він заробить. Дадуть йому на трудодень хліба ілі нєт. І чоловік работал, писали йому трудодні на бумагу, но бумага все видерже. Ну, а што он получе, он не знал. Когда приходить врем'я, що чоловіку давати на трудодень хліба, йому давали 100-200 грам на трудодень, а женщини поосталися ,которих чоловіки були вбиті на війні — троє-четверо дітей ,вони не знали, куди з ними дітися, ілі живою в землю лізти ,ілі на світі далі не жить, а существувать, потому шо діти голодні були ,холодні, босі. Жінку гнали на роботу в колгосп робити. Жінка робе в колгоспі ,приходе додому і не знає ,що їй далі робити — ілі дітей брать годувати, ілі роботу робити ,а годувати дітей не було чим. О, бо не було чого кушать .

— А скажіть, будь ласка, чи на Україні наш народ хоче, щоб цієї влади, що є тепер ,не було ніколи більше?

— Наш народ український . . . (перерва)

— **Скажіть, будь ласка, пане Іване, яка ваша думка, коли Ви були ще на Україні, чи український народ задоволений з того політичного стану ,що є тепер ,чи незадоволений? Що б він хотів, до чого він прагне і якої б він зміни хотів?**

— Український народ совєтської власті не любе, потому що комуністи много український народ зажимають. І український народ хоче війни. Щоб Україну освободить од совєтської власті і щоб Україна була сомостоятельной. Єслі совєти будуть дальше править Україной. то Україна зовсєм может вийти з строя.

— А як Ви гадаєте ,якби на Україні ,припустім, можна було зробити справді таємне голосування, за що б голосував український народ?

— Український народ голосував би за то, щоб Україна була одрізана од Росії, щоб була самостоятельной і щоб власть була на Україні американська .От. Потому що єслі будеть Україна сама, то на Україну может обратно Росія піти і взять під своє вліяніє, а коли будеть Україна под Амерікой ,то Америка будеть защищать Україну, і на Україну ніхто не піде. Когда Україна сама немного усилиться, тоді Україна может бути сама .

— Отже, український народ, на Вашу думку, хотів би допомоги американського народу, щоб бути певним ,що ніхто вже не прийде і не загарбає нашої батьківщини? Адже як наша держава стане сильною, тоді український народ хотів би жити абсолютно сам. Так? Так Ви думаєте, це ваша думка?

— Я так думаю.

— Скажіть ще одну річ. Коли закінчилася війна і Україна була дуже знищена, чи писали совєтські газети, що американці і інші народи західнього світу давали машини, медикаменти і т. д. для українського народу, щоб допомогти йому стати на ноги?

— Не писали .

— Чи тепер на Україні відкриті церкви і чи можна до них ходити вільно, чи не можна?

— На Україні церкви одкриті. Церкви одкрилися во врем'я войни. І когда совєти зайшли, так церкви й осталися. Ну, совєти стали запрещать ходити в церкву молодьожі .В церкву ходять тільки старики та старухи .

— А коли схоче й піде, наприклад, якийсь комсомолець. Що тоді з ним зроблять?

— Якщо комсомолець піде в церкву ,а комсомольська організація про ето узнаїть, вона його зразу вижене з комсомолу, і за ето наказує .

— Так що свободи релігії немає?

— Да.

— Скажіть, чи це правда, що на Україні кілька років підряд після закінчення війни жінки, орючи, самі тягали плуга, бо не було чим орати?

— Да. Ето правда. Я сам жив на Україні до 1949 року. І все це бачив своїми очима, как жінки запрягалися в плуг самі, в шлеї, замість коней, і орали собі городи.

— А тепер після десяти років війни, чи положення значно покращало, чи жінки українські так само мусять працювати в колгоспах?

— Нікакой облегчоності для жінок не стало. Яка була тяжкая работа, така она і єсть.

— Чи Ви жили весь час тільки на Україні, чи ще їздили по інших республіках Совєтського Союзу?

— Нєт. Я жив на Україні до 1949 року, а в 1949 году уїхав в армію.

— І де це Ви були в армії, якщо можна знати?

— В армії я служив на Забайкаллі.

— А після того, як Вас здемобілізували, Ви вернулись на Україну?

— Я приїхав на Україну, побачив, що на Україні жизнь погана, і уїхав у Крим.

— А в Криму Ви працювали в колгоспі чи десь на фабриці?

— Я робив у Криму в колгоспі, на тракторі.

— Це був колгосп новоствореНий, чи старий, татарський колгосп.

— Колгосп . . . (невиразно).

— Чи були там татари?

— Татарів не було. В колгоспі були українці і руськіє, но більше було українців.

— Це були українці, переселені з України до Криму?

— Да.

— А чи вони хотіли переселятись, чи не дуже?

— У Крим висилали тих, у кого во врем'я войни, хати погоріли, не було нічого, то тих висилали. А послі стали висилать, хто погано робив у колгоспі, і тих стали висилать.

— А в Криму легше було жити, як на Україні?

— Да, немножко легше.

— А яке відношення до совєтської влади українців і інших людей, які жили в Криму?

— Український народ вобщє он совєтської власті не любе, потому, що, куда не поїде, всьде надо робити в колгоспі, а в колгоспі робить погано, потому, що чоловік робить ціле літо, а не знає, получить он на трудодень щонебудь, чи ні.

— То тоді виходить, що український селянин хотів би мати собі землю назад із колгоспу?

— Да.

— А коли Ви були в армії, чи можна було писати листи додому, чи давали вам відпустку?

— Коли я служив в армії, то мені одпуск давалі, когда моя мати вмре або батько, тоді тільки мене одпускали по сімейному положенію. А єслі дома ніхто не вмирав з родних, одпуска не давали.

— А коли Ви були в Криму, то чи кудись їздили на літо? Чи могли собі купить квиток, щоб кудись поїхати відпочити?

— Ето можна, купить. Ну, еслі є гроші в кармані.

— Ви ж були трактористом, кажете?

— Був трактористом. Получав у місяць 200 рублів, а робочий костюм стояв 180 рублів, то я не мав за еті гроші куда їхать. Єслі я поїду куданебудь, то буду голий, босий і холодний.

— Чи чули Ви про якісь відверті виступи проти влади, як працювали в колгоспі, чи був тільки так званий пасивний спротив, коли люди самі беруть собі з колгоспу продукти, щоб прожити?

— Наш чоловік, єслі не буде красти в колгоспі, то жити не буде. Потому, що колгосп нічого не дасть. То чоловік краде.

— Значить сама держава примушує своїх громадян красти?

— Да.

— А чи совєтські аґітатори казали людям, що вони вже побудували соціялізм, чи вже мовчать?

— Та вони кажуть, що вже соціялізм построїн, переходим, кажуть, до комунізму.

— А чи у Криму, де Ви працювали, згадували про татар, яких комуністичний режим вислав і вистріляв? Чи люди згадували про їхню нещасну долю?

— Люди, которі жили в Криму, казали, що татарів вислали з Криму неправильно. Татари хотіли, щоб совєтської власті не було, потому, що совєтська власть недобра. І вони хотіли другої власті. А їх вислали з Криму того, що пощитали їх предателями народу. Но ето неправда. Вони боролися за освобожденіє проти совєтської власті.

— Чи після смерти Сталіна сподівався народ якоїсь зміни?

— Після Сталіна, коли Сталін умер, люди ждали войну. І хотіли войни. Ждали вони войну потому, що говорили, що Сталін умер, правительство покамєст врасплохє і етім моментом можна Росію завоювать.

— А після цього, чи ще були якісь надії на війну?

— В людей була надія, що война буде, і єсть надія, що война буде.

— Значить, люди сподіваються, що їм, у їхньому нещасті, поможуть західні держави?

— Да.

— А які Ви пригадуєте ціни на взуття, на одежу і т. д.?

— У 1953 году в магазині чорний хліб стоїв 1 руб. 20 копійок, горілка в магазині 20 руб., обув — ботінки хромові на резиновій підошві стоїли 82 рублі, костюм робочий стоїв 200 рублів. Сахару і цукерок не стало в магазинах.

— Взагалі не стало?

— Нічого. На сонці розтаяло.

— Але, що думають люди, адже на Україні є дуже багато цукрових заводів. Де ж це все дівається?

— На Україні багато є заводів сахарнєх, багато буряків роде, но ето все іде на Росію. Росія очень большая. Її надо нагодувать, обуть, і ето все іде на Росію.

— А чи людям відомо на Україні, що Москва посилає дуже багато грошей і машин до Китаю та до інших країн, щоб комунізм свій розповсюджувати?

— Да, комуністи стараються, засилають у Китай орудія, танки, машини, всю воєнную техніку і також всі страни, которі находяться под комуністичеським блоком,

— І люди знають, що це вони мусять працювати на те, щоб партійна верхівка просувала комунізми н захід?

— Люди ето не люблять і не хотять.

— Чи Ви повернулися з Криму на Україну знову, чи куди поїхали?

— Нєт. Я з Криму уїхав в Австрію робити вольнонайомним при воінской часті.

— А як „вольнонайомний" Ви мали право вільно виходити в місто?

— Нєт. Я права нікакого не імєл. Било запрещено посєщать австрійскіє ресторани, з девушками встречаться, з австрійцями, і також ходить в кіно австрійскоє і всі заведенія.

— А чи для совєтських громадян показували совєтські фільми і привозили совєтські газети? Щось же людям там давали, щоб вони розважались?

— Комуністи газети свої присилали, по радіо передавали, ну етому ніхто не інтересувався, газет не читав і радіо не слухав.

— А чи й далі в Совєтському Союзі продовжуються всякі державні позички, чи може тепер не примушують на них підписуватись?

— Да. Позичка, коли приходить, то чоловіку не дають спать. Двоє-троє суток. Потому шо йому принесуть какую комуністи захотять суму підписать, і єсли чоловік не підпише, то вони не уйдуть із дому. Єслі колхозник хоче підписать менше, вони не соглашаються, а підписать тільки їм то, що вони принесли.

— Який настрій у совєтських солдатів і офіцерів в Австрії? Чи якби вибухла війна, чи вони б воювали за совєтську владу, чи воювали б тільки офіцери та партійці, а солдати не воювали б?

— Щоб була война, то западная часть Росії, Україна, Білорусь, Молдавія, Закарпаття, Литовська республіка, Латвійськая — ці люди не воювали б проти другой держави, а вони б ще здавалися, потому що они совєтської власті не люблять.

— А чи населення на Україні дістає якісь листи від тих людей, яких заслано на Сибір? Чи є якийсь зв'язок з ними?

— Листів не получають.

— І писати не можна?

— Не знаю.

— А як сприймають совєтське радіо, совєтську пресу, що вони кажуть весь час — нові досягнення? Чи люди вірять тому, що совєти весь час проповідують?

— Не вірять. Потому шо комуністи много вруть.

— А чи є якась змога слухати радіо з-поза кордону?

— Нєт. Єслі чоловік буде слухать передачу з-за кордону, а комуністи узнають, то одбирають радіоприйомник, і за ето його ще судять.

— А чи вам особисто доводилось хоч раз у житті почути якусь передачу з-за кордону?

— Я, коли жил у Союзі, слушав закордонну передачу, тільки не знаю, хто передавав. А слушав на руськом язике.

— Чи усі релігійні свята, як Покрова, Різдво, Новий Рік, святкує населення чи ні? І чи влада забороняє їх святкувати?

— Комуністи запрещають празнувать Великдень, Покровицю, Зелені Святки, Івана Богослова, Андрея, Сави, Варвари, Різдво, а однако український народ еті празники справляє.

— Не зважаючи на заборону? І що ж тоді влада робить?

— Вони нічого не можуть зробить, бо весь народ справляє.

— Ну, то я вам від усієї душі побажаю добре влаштуватися у вільному світі і вірю, що, влаштувавшись, Ви не забудете про гірку долю наших братів і сестер, які залишились у неволі.

— Я буду всіми силами старається за то, щоб український народ освободить од комуністов. Шоб Україна жила самостійно, а не стогнала под ярмом комуністов. І я буду всіма силами етого старається. І призиваю весь укрінський народ іті по моєму путі.

— Дякую за інтерв'ю. Я щасливий побачити земляка з нашої нещасливої батьківщини, ький прийшов на свободу, але не забуває іро наш поневолений народ.

— Я тоже очень дякую, що мені в первий раз прийшлося стрітися з земляками. Ето как з родним братом стрівся.

— Ну, то дай, Боже, всього доброго!

— До побачення!

Ярослав Падох

ЗЕМЛЕЮ УКРАЇНСЬКОЮ

(2)

Пересуваючись з великою швидкістю по суспільній драбині, як граф, а згодом князь, виконує обов'язки віце-канцлера, а далі канцлера російської імперії. Хоч і на чужій службі, він зберігає гаряче серце для своєї батьківщини, і як тільки настала змога поправи державної долі України, після смерти нещадної цариці Катерини II, він спонукує царя Павла I привернути бодай частинно автономію України. Бувши людиною широкої европейської освіти та визнавцем західньої ліберальної політичної ідеології, кн. Безбородько вже незадовго до своєї смерти закріпив свої погляди у „Записці", призначеній бути не тільки його визнанням віри, але й політичним заповітом для царя щодо здійснення конечних реформ у Росії. На місце „самодержавія" він дораджував „освічений абсолютизм" тодішнього західнього зразку, включно до присяги монарха на конституційні права населення. Зокрема близьким його серцю була доля селянства, якому пропонував поступнево дати землю і волю. Проф. Яковлів добачує в нім першого політика і політичного автора, що поставив вимогу обмеження російського „самодержавія" та радикальної поправи долі закріпаченого селянства. Немає сумніву, що в поглядах цього найвищого державного достойника чужої імперії, відбилася традиційна політична і соціяльна ідеологія його власної батьківщини. Як переконливий доказ реабілітації цього козацького нащадка звучать сьогодні, стоп'ятдесят років пізніше, слова листа генерала Ростопчина до графа Воронцова, писаного в час, коли Безбородько лежав на смертній постелі: „Росія буде ним величатися, але він Росії не любив так, як син любить матір".

Справжньою прикрасою обговорюваного видання є стаття професора історії українського права на УВУ та колишнього декана Правничого факультельтету того університету, Лева Окіншевича п. н. Український парлямент XVII-XVIII ст. ст. Колишній член Комісії історії українського права Української Академії Наук у Києві та її секретар, проф. Окіншевич є автором фундаментальних творів з історії державного права України - Гетьманщини, які не тільки поставили зруб для тієї ділянки нашого давнього права, але й записали ім'я їх автора між першими й найбільш заслуженими дослідниками історії нашого права взагалі. Закинувши давній „народницький" підхід до нашої історії, в тому і до права, проф. Окіншевич досліджував державний устрій України-Гетьманщини з державницького погляду, визнаючи водночас шляхом порівнання місце і якості нового українського державного твору та його права у колі тодішніх европейських держав і їх права. Ця метода застосована до того до досліду права найближчої нам часово козацької доби нашої державности дає особливу вагу творам проф. Окіншевича. Адже ж немає серіозного будівництва нової держави без не менш серіозних студій минулого ладу України, зокрема її державного права. Стаття поміщена в нашому збірнику є підсумком дослідів її автора. Вона з'ясовує державний устрій гетьманської держави 17-18 вв., а зокрема її три керівні органи: гетьмана-виборного до кінця життя монарха, Генеральну Раду — своєрідний орган прямого народоправства, хоч і обмеженого до заступництва одного тільки, козацького стану та Раду Старшин, яка шляхом еволюції перемінюється з не-парляментарної, дорадчої ради гетьмана, на зав'язок українського парляменту, в якім уже були заступлені два стани: козацький і мішаний. Автор з'ясував компетенції того „козацького парляменту", вказуючи на його глибоку своєрідність, хоч і відповідаючи в загальному зразком тодішніх західніх парляментів, побудованих на становому принципі. Історична доля не дозволила довести до кінця розвитку того цікавого державного твору, який міг збагатити новим й оригінальним зразком різноманітну систему тодішніх парляментарних устроїв.

Третя стаття належить колишньому колезі проф. Окіншевича із Комісії історії українського права УАН і з УВУ, професорові і дослідникові історії українського права, В. Гришкові. Вона дає огляд „Заложення московської патріярхії на тлі канонічного права (1589)", яке мало великий вплив не тільки на церковні, але й на далеко ширші відносини в межах московської імперії. Ця подія завершила видвигнену з початком 16 ст. ідею Москви, як Третього Риму, яка не втратила свого політичного значення навіть сьогодні, коли в тій же самій Москві, релігію офіційно проголошено опіюмом для народу. Автор підкреслює н е к а н о н і ч н і с т ь, отже неправність унезалежнення московської Церкви від царгородського патріярхату.

Стаття автора цього огляду п. н. „Боротьба України-Гетьманщини за незалежне судівництво" закінчує відділ давнішої історії українського права. В тій статті з'ясовано, на тлі інтересного будівництва нового державного устрою ,побудову нової системи козацьких, міських та сільських судів та вікову боротьбу гетьманської держави за їх незалежність. Договір з Москвою гетьмана Богдана Хмельницького ґ а р а н т у в а в повну незалежність судів Гетьманщини, а всі пізніші договори спиралися на ньому. Та це не охоронило і цієї ділянки державного життя України від все нових втручань Москви, які врешті, під кінець 18 ст. довели до ліквідації решток незалежности українського с у д і в н и ц т в а. Стаття вказує на зрозуміння в той час значення власного судівництва та власного права, стосованого у незалежних судах, як символу свободи, виборенoї у важкий час повстання, та її ґаранта. Тим то й треба пояснити безсумнівне явище, що населення відстоювало право на власне судівництво завзятіше й упертіше, як інші, інколи більш вирішні, прероґативи державности.

Відділ нової історії нашого права, на який також зложилися чотири статті, розпочинає стаття д-ра Ст. Витвицького „Основи державного акту з 22 січня 1918 р.". Четвертий універсал, цей вугольний камінь третьої української держави, є основою нового нашого державного права. Він, як і інші правні акти нашої останньої визвольної доби, жде ще на основну обробітку з юридичного погляду. Ця стаття дає його загальну характеристику, особливо підкреслюючи його джерело у природнім, абсолютнім, нічим незрушимім і ніколи незадавненім праві народу на власну державну еманципацію. Високий і почесний уряд президента УНР, що його виконує достойний автор, спирається також і на цей державний акт відновленої держави. Це й дає йому особливу компетенцію для оцінки цього саме акту.

(Продовження буде).

Роман Смаль-Стоцький

ВОЛОДИМИР ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ

(У сімдесятиріччя лідера Буковини).

(Закінчення)

Він зложив подібні заяви й вияснення Англійській Військовій Місії, що приїхала була до Черновець. Щоб виказати всю брехню румунської пропаґанди, буцімто західньо-український уряд — це большевики, він тричі автом перевозив її до Галичини для пертрактацій з нашими чоловими діячами: Петрушевичем, Голубовичем, Сінґалевичем та Цегельським й для контакту з нашим генералітетом. Щойно тоді, по повороті, окупаційна влада заарештувала Володимира Залозецького і він опинився в тюрмі разом із Пігуляком, Артимовичем, Бринзаном, Білінським та іншими. Незабаром удалось йому втекти з тюрми, перебравшись через Карпати, доїхати до Відня і привезти всі інформації про Буковину до нашого посольства. Західньо-Українське Правительство іменувало його радником Західньо-Українського Посольства для продовження його акції. У Відні він пов'язався з американською й англійською місіями та осягнув великий успіх: висилку аліянтської „Фудмішен" до Західньої України, що на її чолі стояли американський полковник Джансон і англійський полковник Батлер. Це той самий Ралф Батлер, що пізніше мав відвагу описати брутальний напад Галерівської армії на Західню Україну в Атлантік Манслі в статті „Ді енд оф Вестерн Юкрейн". Цей напад був синхронізований з новою аґресією Румунії, що вислала армію під командою генерала Петаля з окупованої Буковини на Коломийщину. Останнім потягом з Чехословаччини я тоді їхав до ставки уряду в Станиславові, а останнім потягом верталася та місія в супроводі радника Залозецького на Захід і ми, десь біля Лавочного, ще зустрілися.

По повороті до Відня Уряд, вже Соборної України, заіменував Володимира Залозецького радником нашого посольства в Берні, на чолі якого був барон Микола Василько. Тут в дійсності всі зв'язки нашого посольства з аліянтами — це були зв'язки радника Залозецького, що розгорнув тут широку дипломатичну акцію в обороні правди про Украйну. За ввесь час праці нашої дипломатії, що мала тоді дві групи, так звану франкофільську й англофільську, Залозецький був один з гарячих прихильників орієнтації на Англію та Америку. Та на жаль, наші партійники в уряді не вміли його відповідно використати. Бо небавом прийшла була вже наша катастрофа й ліквідація посольства.

Справа Буковини опинилася в трагічному положенні. Миколу Василька Румунія ніколи не пустила на Буковину, так само батька мого, Стефана Смаль-Стоцького; Омелян Попович відмовився вертатися, бо представляв символ соборницького самовизначення української Буковини, інші посли, як Лукасевич, були політики меншого калібру. Єдиним виходом був поворот на Буковину заступника президента Української Національної Ради Буковини для продовження боротьби за самовизначення української Буковини леґальними парляментарними засобами.

Володимир Залозецький врешті вернувся, зорганізував незалежну від румунів Українську Національну Партію. Був її президентом аж до другої війни, виповнюючи функції то посла, то сенатора до парляменту Румунії. Вся оборонна акція Буковини проти румунізації поміж війнами є пов'язана з його іменем. Безліч промов за ті довгі літа він виголосив в Букарешті, домагаючися дотримання мирових договорів щодо прав національних меншин, безліч протестів проти румунізації шкільництва й Православної та Католицької Церков. Справу української Буковини він переніс з внутрішньої проблематики Румунії в міжнародньо-европейську проблематику, як сталий член Конґресу Меншостей, що відбувалися в Берні та Женеві. На Конґресі в Лондоні його обрали на президента Конґресу, і він був запрошений обома партіями на прийняття до англійського парляменту, на якому виголосив промову, з'ясовуючи англійській публічній опінії долю й інших українських „меншин", жертв несправедливих мирових договорів.

Дім його в Чернівцях та резиденція в мастку Цецин були довгими літами осередками українського політичного й культурного життя на Буковині та джерелами вірної інформації про долю всієї України для всіх чужинців. В них містилися теж його великі збірки народного мистецтва Буковини, топірців, чепраг, хрестів, різьби, вишивок й ноші. Він теж зорганізував разом з будовинськими мистцями ще й Український Національний Музей в Чернівцях і був його директором.

Поміж війнами Володимир Залозецький був в Румунії й заграницею речником не тільки української Буковини, а взагалі нашої української справи. До його промов і заяв прислухалися в Букарешті не тільки всі кореспонденти міжнародної преси, а теж і всі амбасади й посольства для інформацій своїх урядів.

Я зустрічав його не раз у Женеві під час осінньої сесії Ліги Народів. Бував він там часто, бо крім політики, він був альпініст — залюблений у величі природи. Він був на вершку Монбляна, мабуть десяток разів, і ці експедиції він уважав своїми прощами перед Господній вівтар.

Друга світова війна, в якій гітлерівці віддали українську Буковину большевикам, змушує його до втечі до Відня, по короткім повороті до Буковини, він залишив її під кінець війни перед приходом большевиків і перейшов до Відня, під американську окупацію. Як перекладач мов він був на службі американської окупаційної влади і ця функція охоронила його від московських людохватів. В тій функції він довгими літами помагав не тільки буковинській, а всій українській еміґрації в Австрії.

Тепер його доля — це традиційна доля всіх українських патріотів; він, чую це від приятелів, разом із 75-ти літньою дружиною, властиво „на вулиці". І, відзначаючи його 70-тиліття, маю питання до нашої буковинської еміґрації. Чи не думає вона, що довголітнього чолового діяча Буковини, людину такої освіти, таких міжнародних зв'язків і досвіду треба б використати у відповідний спосіб для нашої буковинської й загально української справи? Та ж він ще живий символ самовизначення української Буковини, і як довголітній посол і сенатор її ще й тепер має право за неї говорити перед міжнародними чинниками.

Відень почне грати велику ролю в міжнародній політиці, як обсерваційна позиція для всього Сходу. Там ми мусимо мати посольство не тільки буковинської, а всієї української справи. Це наша справа найти фонди, бо, як ми, буковинці, самі собі не помагатимемо — ніхто нам не поможе. А наша справа, перестерігаю, і в Америці не стоїть блискуче; хто не вірить, хай собі прочитає англійську публікацію, видану Американським Комітетом для „вільної Европи", пана Ґріґора Ґафенку „Право Заходу противитися змінам (кордонів) в східній і центральній Етропі", що, розуміється, домагається включення українських етнографічних земель Буковини й Бесарабії в майбутню „Романія Мари".

Хто з буковинців хотів би відгукнутися до нашого так заслуженого діяча, хай пише на адресу Відень, XIX Hasenauer Str. 46.

Англія має нового міністра закордонних справ

Гаролд Мек Міллан,

Лондон. — Англійський прем'єр Іден повідомив англійську палату громад про поважні зміни, переведені у складі ради міністрів. Найважнішою з тих змін є призначення теперішнього міністра закордонних справ Меклиллена канцлером скарбу на місце чільного англійського економіста й політика Батлера, який став лідером у парляменті і „лордом-хоронителем королівської печаті." — На місце ж Мекміллена — міністром (офіційно: секретарем) закордонних справ став Селвайн Ллойд, дотеперішній міністер оборони, знову ж міністром оборони став Волтер Монктон, дотеперішній міністер праці. Міністром праці став Айейн Меклід, дотеперішній міністер здоров'я. Від активної державної служби відійшов теж один із консервативних ветеранів Віскавнт Бултон. Новий англійський кабінет — „відмолоджений". Новий міністер закордонних справ Селвайн Ллойд має 51 років. Він був старшиною в останній війні, зрештою від довших років працює в закордонній службі і був тричі делеґатом Англії на Генеральну Ассамблею Об'єднаних Націй.

УКРАЇНСЬКИЙ УСПІХ В СТОКГОЛЬМІ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

були зроблені в статті Пральнікова в „Ізвєстіях" від 1 грудня 1955 р., а в якій говориться, мовляв, боннський уряд силою і сваволею унеможливлює еміґрантам поворот на батьківщину, мусить зайняти становище публічна опінія цілого вільного світу. Далі доповідач підкреслив, що політичні втікачі, які перебувають в Німеччині, а серед яких є 22 тисячі українців, добровільно покинули батьківщину перед терором большевицького режиму і російського імперіялізму. З черги доповідач поінформував про стан в Україні як про нього звітують найновіші німецькі поворотці. Подавляюча більшість в'язнів совєтських концентраційних таборів українці і балтійці, і тільки 8 відсотків росіян. Вже ці цифри вказують на те, що в СССР національна проблема не лише існує, але є найбільш пекучою. Врешті д-р Ортинський пригадав перестороги, що їх українські політичні центри робили напередодні Женевської конференції „великої чвірки" і процитував кілька уступів з меморандуму, зложеного тоді Генеральним Секретаріятом УГВР. На жаль, казав доповідач, Захід повірив був у той час усмішкам Булґаніна і Хрущова й уможливив їм здобути собі великий авторитет, потрібний для їхньої поїздки до азійських країн. Тепер, коли вже стало ясно, що політика большевизму в нічому не змінилась, найвищий час, щоб Захід припинив згубну політику т. зв. коекзистенції і врешті повів політику, якої вимагає ситуація. В першу чергу треба, щоб Захід дав моральну і політичну поміч поневоленим народам і визнав, як вихідну базу співпраці з їхніми представництвами вповні їхні національно-державницькі змагання. По конференції розвинулась була цікава дискусія і ставлено ряд запитів. Два великі стокгольмські щоденники принесли в своєму ранньому виданні обширні звідомлення з конференції, поміщуючи теж фото доповідача.

В більшості стейтів ЗДА обнизилася температура

Ню Йорк, Н. Й. — Цьогорічна зима завітала до ЗДА трохи завчасно, і вже перед початком офіційної зими обнизилася температура в північних стейтах, доходячи декуди нижче зера. Холодний ветер зі швидкістю коло 30 миль на годину (декуди швидкість доходила до 40 миль) ще збільшує холод, який поширився з півночі аж до Північної Каролайни. В Ню Йорку термометер впав із 16 ступнів переднього дня до шести ступнів. Морози спричинили деяку ззатримку на залізницях, і в одному місці вийшов з рейок поїзд, який курсує між Ню Йорком і Гартфордом. Були затримки в комунікації нюйорської підземки. В багатьох місцевостях термометер впав до рекордової низини. Бюро Погоди передбачає, що ця холодна погода потриває ще деякий час, і що не буде надто тепло під час Різдвяних Свят.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Перед Загальними Зборами Пластприяту.

Саме з початком цього шкільного року американська преса в Ню Йорку звернула увагу читачів на надзвичайний зріст у членстві скавтової організації нашого міста. Але писалося теж про те, що десять тисяч нюйоркських дівчат все-ще є на листі, вичікуючи прийняття у члени скавтінґу, бо нові організаційні клітини творяться там аж тоді, як провід для них є запевнений.

А все ж — „Рідерс Дайджест" магазин у липні ц. р. писав про те, що біля 20 мільйонів жінок-американок є заанґажованих активно у безінтересовній, безплатній суспільній роботі. Це є жінки у віці між 20-50 роком життя, у літах, які з правила є у жінки найбільш рухливими та виповненими обов'язками. Рекрутується ця армія відданих добрій справі робітниць з-посеред жінок зайнятих при родині, у бизнесі та професіях. Є вона у п'ятеро більша, як усі збройні сили Америки і дає суспільності чотири рази стільки годин праці, що усі платні працівники поліції і пожежної служби. Пересічно на кожну з цих жінок припадає три години на суспільній роботі у тиждень, і за найнижчою, законом усталеною заплатою, ця праця коштувала б державу два більйони долярів у рік!

Пластприят у Ню Йорку закінчує ще один етап праці Загальними річними зборами, що відбудуться в суботу, дня 24-го грудня 1955 р., о год. 5 поп. в Пластовій домівці. Провід організації буде звітувати про те, що зроблено — накреслить плян праці на наступний рік. Багато задумів і починів розбивалося через хронічну у нашому суспільному житті недостачу рук до праці — дарма, що концентрується вона в серці української мешкальної дільниці, а ряди наших жінок, звільнених поліпшенням економічного стану з потреби позадомашньої праці зростають кожної днини.

Праця над молодим поколінням — це дуже вдячний терен громадської діяльности. Для батьків — чи тих, у кого дітей немає. Творці і меценати молодечих організацій у нашому минулому, це у багатьох випадках люди бездітні чи безсімейні. У турботі за душу і здоров'я пластового доросту у нашій громаді провід Пластприяту шукає ідейних працівників і запрошує їх прибути на свої річні збори. Шукає нових членів, які скромною вплатою одного доляра у місяць допомогли б створити догідні умовини для виховної пластової праці.

Клявдія Олесницька,

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ АЛЬМАНАХ ЮНАЦЬКИХ ЧАСТИН УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА

В Торонті, Канада, існує Ініціятивний Комітет для збірки матеріялів для видання Альманаху Юнацьких Частин при Українській Дивізії УНА. Цей комітет, у склад якого входять пп. І. Велигорський, Яр. Розумний і В. Стельмах, звертається до бувших Юнаків з проханням присилати пам'яткові знимки, спогади і матеріяли, що відносяться до творення і дії Юнацьких Частин.

Комітет просить подавати адреси і надсилати знимки і матеріяли на адресу:

I. Welyhorsky,
629 Gladstone Avenue
Toronto, Ont., Canada

та ручить за звернення знимок і документальних матеріялів.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 31.

Укр. Зап. Т-во „Дністер", Відд. 361 УНС	$10	М. Лисий, Порт Артур	2
Т. Вовчак, Фила.	7	М. Мельникович, Ню Йорк	2
І. Чехович, Ню Йорк	6.10	І. Домбчевський, Фила.	2
С. Яловеґа, Ню Йорк	5	П. Карпів, Саннисайд	2
П. Ландяк, Ендавер	5	Л. Зиман, Джерзі Сіті	2
Д. Кришталович, Вудбайн	5	Н. Наконечний, Фила.	2
С. Вербовецький, Шикаґо	5	В. Пулк, Акрон	2
М. Кузь, Чирчвіл	5	В. Кукурба, Дітройт	2
Д-р Д. Політило, Бронкс	5	С. Хомяк, Дітройт	2
Е. Камінський, Ню Йорк	5	М. Головчак „	2
Д-р Н. Ковальський, Гаффорд	5	М. Совин, Джерзі Сіті	2
В. Галичин, Ню Йорк	5	Інж. О. Мартинович, Фила.	2
І. Билик, Мускетайн	4	В. Дубина, Шикаґо	2
Г. Шмігіль, Вінніпеґ	4	М. Захарясевич, Гартфорд	2
Б. Шуль, Ню Йорк	3	М. Костишок, Рачестер	2
І. Марусевич, Ню Йорк	3	М. Малинівський „	2
Р. Дмитерко, Шикаґо	2.10	М. Жеребецький, Саскатун	1.50
І. Попа, Вінніпеґ	2	М. Герріс, Шикаґо	1.35
Н. Н.	2	С. Пилипишин, Сиракюз	1
о. Н. Марків, Монтреал	2	В. Ревюк „	1
І. Гарбачевський, „	2	М. Мельник, Рачестер	1
Л. Бурій, „	2	М. Юркевич, Фила.	1
Ю. Миколайська, Фила.	2	П. Яцишин, Фила.	1
І. Огородник, Коппель	2	М. Барицький, Боффало	1
С. Слабик, Лакавана	2	М. Товтрівський, Кирклeнд Л.	1
Д-р І. Домбчевський, Кентон	2	Д. Вус, Кларксбурґ	1
С. Н., Ню Йорк	2	Ю. Зоторський, Ню Йорк	1
І. Пігуляк, Сиракюз	2	С. Макух, Дітройт	1
Д. Орвинич „	2	С. Готра „	1
А. Яворський „	2	І. Дубас, „	1
М. Рубич, „	2	Д. Лащан, „	1
В. Губіцький, Ню Йорк	2	Н. Рой „	1
П. Моторний „	2	Д. Гурняк „	1
І. Перчишин, „	2	М. Войтович, Гомтремк	1
С. Пропчак, „	2	Н. Ганас, Шелтон	1
М. Данилик, „	2	М. Кузевич, Фила.	1
І. Зарицький, „	2	Т. Чала, Оттава	1
І. Шипула, „	2		
А. Петрушевська, Боффало	2	Разом	$ 186.05
П. Веприк, Торонто	2	Раніше проголошено	$ 6,118.66
Н. Водзінська, Фт. Вейн	2	Разом	$ 6,304.71

Успіх молодого українця в Канаді

Остап Гавалєшка

Остап Гавалєшка, син учителя з Буковини, який разом із батьком прибув до Монтреалю, Канада, ледве три роки тому, осягнув поважний успіх. Маючи заледве 16 років, він святкував закінчення („ґредуейшен") середньої школи „Розмаунт Гайскул" в Монтреалі, наприкінці жовтня ц. р. У тій школі вмурована пропам'ятна таблиця, на котрій щороку вґравіровується ім'я учня, що при останніх іспитах осягнув найвищу клясифікацію. З чотирьох відділів Остап Гавалєшка з найвищою нотою одинокий був поміщений за 1955 рік на тій пропам'ятній таблиці найкращих учнів школи. Він і ще одна українка, Оля Чайковська, яка вийшла друга на цілу школу, одинокі були нагороджені найвищою медалею признання „за загальну здібність" — „фор дженерел профишенсі".

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Еспанії

АСОЦІЯЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРИЯТЕЛІВ ЕСПАНІЇ

В Мадриді заснувалося окреме товариство під назвою Асоціяція Українських Приятелів Еспанії. Установчі Збори цього товариства відбулися 23 жовтня, на них вибрано Управу АУПЕ в такому складі: інж. А. Кішка — голова, інж. О. Забара — заступник голови; інж. Д. Масліа — секретар; мґр. Я. Марків — скарбник. До Управи належать ще такі особи: Д-р Б. Цимбалістий, мґр. М. Волинський, студ. Я. Тріска, інж. Н. Романик, д-р В. Маркусь і З. Рудавська.

В Голляндії

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР В МІСТЕЧКУ ТІЛЬ

Чотириста громадян голляндського містечка Тіль пережили 8 жовтня ц. р. неабияке одушевлення з причини українського вечора в тій місцевості, який зорганізувала Управа Організації Українців Голляндії. Хор під диригентурою п. д-ра М. Антоновича, який складається виключно з голляндців та співає виключно українські пісні, був властивим спричинником цих одушевлень. Але і самодіяльна група під проводом заступника голови ОУГ, пані Оксани Копач - Схотс, дала свій скромний вклад, даючи сценку: Вечір на Україні.

Програма хору складалася з церковних і світських пісень, при чому було багато пісень, які хор співав вперше. Як все, так і тепер, виконання було дуже добре. Співаків об'єднує сильна хорова дисципліна та зіспіваність. При сольових виступах слухачі зазнайомлюються зі щораз іншими виконавцями, що вказує на якість складу хору. Невгаваючі оплески та вимагання публіки продовжити програму є доказом, що п. д-р М. Антонович записав в своє добро ще один великий успіх. Мешканці Тілю довго будуть під враженням української пісні.

Виступ самодіяльної групи був наскрізь аматорський, що публіка відповідно оцінила. Гарне враження зокрема зробила маленька голляндка, танцюючи бездоганно козачка. Вона зібрала рясні оплески, але вони були призначені і для організаторки п. О. Копач - Схотс. Відмітити теж треба спів пані О. Копач-Схотс, як теж танці п. п. Р. Пиндуса і М. Брика та пань О. Копач - Схотс і Фергувен (голляндка). Сценка була добре підготована.

Імпрезу влаштували як добродійний вечір для українських втікачів з Австрії. Збоку голляндців було велике зрозуміння, на що вказує та чисельна участь та особисте прибуття посадника міста, радників та інших нотаблів.

В Бельгії

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УДК В БЕЛЬГІЇ

В дні 11-го листопада 1955 в Брюсселі відбулися X Загальні Збори УДК, якими закрито ювілейний рік десятиліття діяльности і побуту українців в Бельгії по другій світовій війні. Перед Зборами в каплиці св. Володимира о. кан. Г. Фуканчик в сослуженні о. рад. І. Коти відправив урочисту Службу Божу в намірені Установи і Панахиду за померлих членів УДК. Звіти виявили, що діловий рік належав до років доволі активних, не зважаючи на постійні виїзди українського громадянства до заокеанських країн. За звітовий період виемігрували 333 особи, тобто 8,2% зі всього числа українців в Бельгії. В тому числі вибули також 52 члени УДК. Секретаріят УДК забезпечував полагодження кореспонденцій, різного роду інтервенцій та оформлення документів.

До замітніших подій ділового року належить відбуття ювілейного Конґресу УДК, що пройшов з гарним успіхом, як для внутрішнього скріплення української громади в Бельгії, так і для зовнішньої пропаґанди, про що свідчать голоси бельгійської преси і радіо. Великий успіх осягнула також організована УДК Дитяча Оселя, на якій побувало 156 дітей. На ту ціль УДК, крім оплати батьків в сумі 55.000 бл. фр. вистарався допомоги з бельгійських джерел на суму понад 80,000, бл. фр.

На голову вибрано знову д-ра В. Поповича.

В Німеччині

ЦЕРКОВНЕ СВЯТО ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ У МЮНХЕНІ

З великою урочистістю відзначили 16 жовтня ц. р. православні українці Мюнхену і околиці день святої Покрови, що був храмовим святом Святопокровської української автокефальної православної церкви в Мюнхені. Свято збіглося з 10-літнім ювілеєм цього храму, найстаршого на післявоєнній еміґрації в Німеччині. Святочну Богослужбу відправив о. прот. Палладій Дубицький, що був першим настоятелем цієї церкви, в асисті грузинського священика о. протопресв. Александра Деметрашвілі і протодиякона о. Ігнатія Горобця. Співав церковний хор, підсилений співаками з Людвіґсфельду, під орудою теперішнього настоятеля о. прот. Івана Заяця.

Після церковних урочистостей, в українській оселі на Бельґрадштрассе, відбувся святочний обід, під час якого з промовами виступили о. Дубицький та о. Заяць, відзначаючи імена будівничих цієї церкви і всіх, що спричинилися до її розбудови.

Від католицької вітки Українського Християнського Руху вітав присутніх п. Гнат Мартинець. З промовою виступив теж проф. Г. Ващенко. Ген. М. Капустянський висловив впевненість, що з хрестом у серці і мечем у руках ми переможемо.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

Посмертні Згадки

ТЕКЛЯ ГОЛОВЧАК, членка Т-ва ім. І. Франка Відд. 146 УНСоюзу в Дітройт, Миш., померла несподівано 22-го жовтня 1955 р. Покійна уродилась 1895 р. в селі Острів, пов. Тернопіль, Зах. Україна. До Союзу вступила 1927 р. Полишила в горю мужа Максима, дочку Елисавету, сина Едварда, 3 внуки і сестру. Похорони відбулись 25. жовтня з похор. заведення до Церкви Неп. Зачаття на Цвинтар Mt. Olivet при участи Родини, Членів, Приятелів і Знайомих. — В. Їй П.!

С. Хомяк, секр.

МАРІЯ ВАНЦА, довголітня членка св. Володимира Відд. 65 УНСоюзу в Елизабет, Н. Дж., померла 9-го грудня 1955 р. в 68 році життя. Покійна родилась 1888 р. в селі Барвінок, пов. Коросно на Лемківщині. До Б-ва св. Володимира і УНС вступила 1926 р. Покійна полишила в смутку мужа Семена, трьох синів: Івана, Михайла і Франка, дві замуж. дочки: Анну і Марію. Похорон відбувся 13-го грудня з похор. заведення П. Литвина, до Греко-Кат. Церкви св. Володимира а відтак на цвинтар Rose Hill Cemetery при участи Родини, Краянів та Членів Б-ва. — В. Їй П.!

А. Смит, секр.

ТАРЗАН, ч. 3593. Кидає свої два центи.

Хозе споважнів. — Як я потребував би тисячі ескудів, я вбив би бика. Завтра буде велика боротьба на „Пляжа де Торос"!

Голт засміявся. — Добре, Хозе! Ви будете нашим матадором і виграєте грошову нагороду!

— Чекайте! — гукнув Тарзан. — Це наша відповідь. Але здивований Голт сказав: — Він пожартував! Хозе не може перемогти биків!

— Я зовсім не думав, щоб він міг, — сказала рішуче мавполюдина. —Це зроблю я!